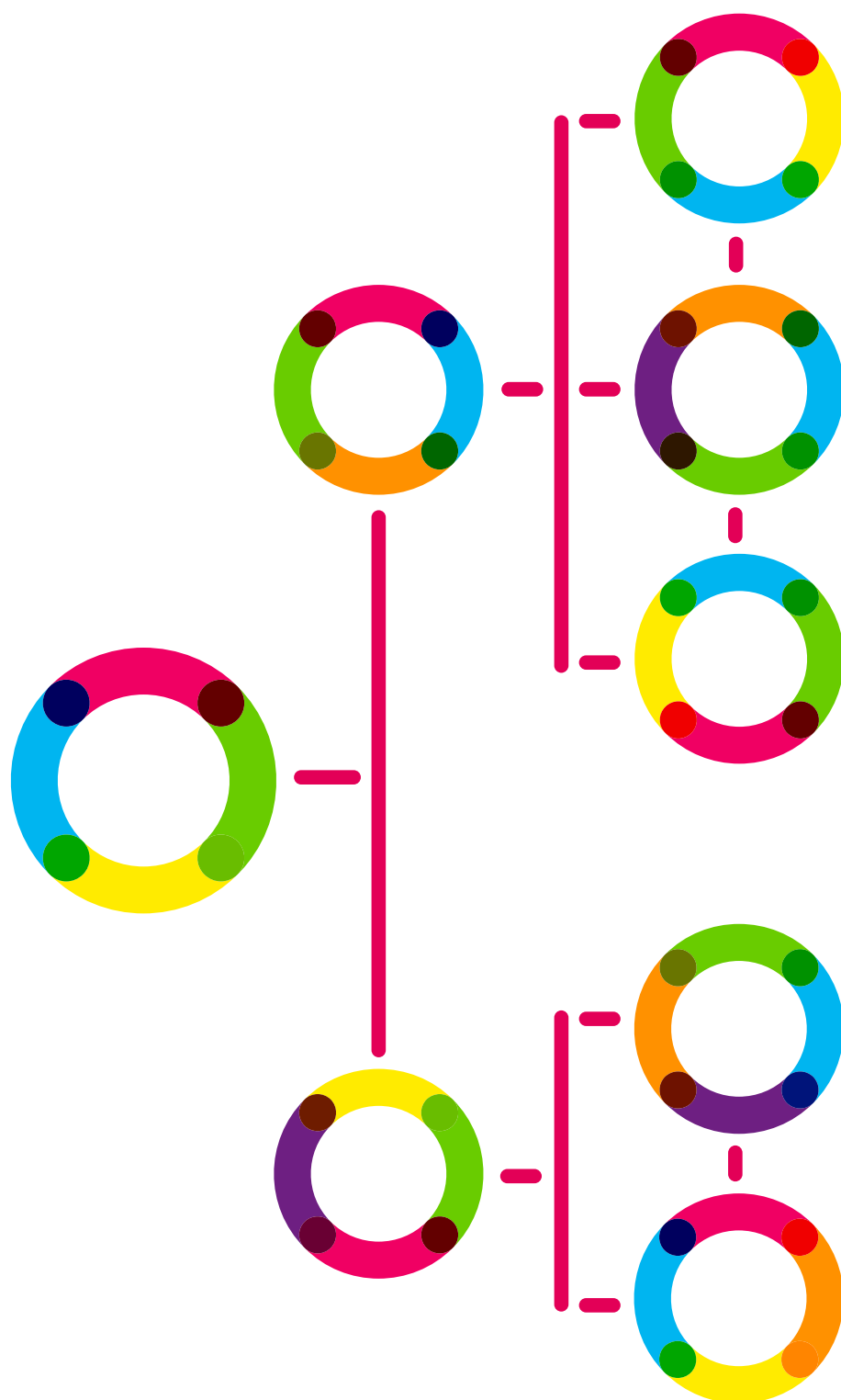

Intern controleplan 2023

Concerncontrol

Voorwoord

Voor u ligt het interne controleplan van de gemeente Stein. Dit plan beschrijft de aanpak van de interne controle.

De Gemeente Stein wil haar interne controle verder door ontwikkelen waarbij naast het jaarlijks uitvoeren van rechtmatigheidscontroles, deelwaarnemingen en interne controles ten behoeve van de accountant, de controle ook gericht is op het toetsen van de risico's en beheersingsmaatregelen in de processen. Het toetsen van deze beheersingsmaatregelen waarborgt dat de procesrisico's zijn afgedekt.

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden¹. Vanaf verslagjaar 2023 neemt de gemeente Stein op grond van deze wet zelf een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Met deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Onderdeel van de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording zijn de uitkomsten van de interne controles die binnen de gemeente uitgevoerd worden om vast te stellen of wet- en regelgeving zijn nageleefd. Dit betekent dat de gemeente zelf vaststelt of wordt voldaan aan het normenkader waarin relevante wet- en regelgeving is opgenomen.

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0047429/2023-01-01>

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Doel en positionering AO / IC	4
2.1 Doel	4
2.2 Positionering IC.....	4
3. Rechtmatigheidsverantwoording	5
4. Uitvoering	7
4.1 Normenkader.....	7
4.2 Processen.....	7
4.3 Rapporteren	8
4.4 Monitoren.....	8
4.5 Themaonderzoeken	8
5 Privacy en informatiebeveiliging.....	9
6 Misbruik en oneigenlijk gebruik	9
7 Slotopmerkingen.....	9
8 College van B&W	9

1. Inleiding

Dit plan biedt inzicht in de interne rechtmatigheids- en getrouwheidscontroles die de gemeente Stein uitvoert in het kader van haar jaarlijkse financiële verantwoording. Met een toereikend intern controleplan kan structuur aan de uitvoering worden gegeven. De controles en een goede uitvoering hiervan zijn niet alleen verplicht, maar zijn ook van belang voor het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring.

Een goed ingerichte interne controle is een belangrijke pijler waarop de gemeente Stein in het kader van planning en control moet kunnen steunen. Niet alleen voor wat betreft het controleren en signaleren van onvolkomenheden in de uitvoering, maar ook voor het bijsturen en het afleggen van verantwoording. Interne controles worden gedurende het jaar uitgevoerd waardoor eventuele onvolkomenheden sneller aan het licht komen en bijsturende maatregelen kunnen worden getroffen. Het leereffect van geconstateerde onvolkomenheden, zal hierdoor worden versterkt.

In dit interne controleplan is aangegeven hoe de interne controle is ingericht en welke accenten er worden gelegd. De interne toetsing past in het streven tot verbetering van de werkprocessen. Vanwege de onafhankelijke positie van Concerncontrol zijn de interne controle werkzaamheden belegd bij de medewerkers van AO/IC (administratieve organisatie/ interne controle).

2. Doel en positionering AO / IC

2.1 Doel

Het primaire doel van de interne controle is om de organisatie inzicht te verschaffen in de opzet, het bestaan en de werking van de processen en het voldoen aan de rechtmatigheidsverantwoording. Hiermee kan de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing worden gewaarborgd, zodat er een uitspraak kan worden gedaan over de aspecten volledigheid, getrouwheid en financiële rechtmatigheid. Daarnaast is het van belang onvolkomenheden op tijd op te sporen en te corrigeren, evenals het creëren van de mogelijkheid tot het treffen van maatregelen om gesignaleerde onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen. Het gaat hierbij om het voortdurend verbeteren van werkprocessen.

Wanneer de processen binnen onze gemeente op orde en inzichtelijk zijn, voorkomt dit veel controlewerk achteraf. Reparatie achteraf kost meer tijd dan een goede beheersing vooraf. Tevens biedt interne controle de kans op het treffen van preventieve maatregelen om onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen. De informatie uit de interne controles en de beheersmaatregelen in de organisatie helpen om de kwaliteit van onze werkzaamheden in alle opzichten te verbeteren.

Naar aanleiding van de bevindingen en aanbevelingen van de interne controle worden de risico's beperkt en wordt de beheersing van de bedrijfsprocessen indien nodig verder verbeterd. Daarnaast zijn de uitkomsten van de uitgevoerde controles van belang voor de accountant.

2.2 Positionering IC

AO/IC is gepositioneerd binnen Concerncontrol onder aansturing van de Concerncontroller. AO/IC werkt nauwgezet samen met de CISO/ Privacy Officer en de Functionaris Gegevensbescherming. De huidige organisatie van interne controlewerkzaamheden valt samen met de jaarlijkse P&C cyclus waarbij de opleverdata van de interim- en jaarrekeningcontrole de voornaamste richtpunten zijn. Bij aanvang van de controles door de accountant dienen de interne controlewerkzaamheden te zijn voltooid.

Wanneer er noemenswaardige organisatorische ontwikkelingen zijn die de te controleren processen per afdeling raken zal de opzet en inhoud van dit plan wijzigen. Daarnaast kunnen processen die van invloed zijn op de (financiële) verantwoording of beheersing aan verandering onderhevig zijn, wat zal leiden tot een aanpassing van het Intern Controleplan.

3. Rechtmatigheidsverantwoording

Voor de accountant is de kwaliteit van de interne controle bepalend voor de noodzakelijke breedte en diepgang van zijn controle. Hoe hoger de kwaliteit van de interne controle binnen de Gemeente Stein, hoe minder controlewerkzaamheden de accountant hoeft uit te voeren. Voorheen gaf de accountant bij de jaarrekening een verklaring van getrouwheid en rechtmatigheid af. Vanaf 2023 verschuift deze verantwoording van de accountant naar het college. Het college zal vanaf dan de rechtmatigheidsverantwoording moeten afleggen.

De gemeenteraad stelt de verantwoordingsgrenzen vast, waarboven sprake is van afkeuring van de jaarrekening op het punt rechtmatigheid. De gemeenteraad stelt ook de rapportagetoleranties vast, waarboven bevindingen gerapporteerd worden (bij een afkeurende verklaring). Het college steunt bij het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording op de interne controle.

Interne controle heeft hetzelfde doel als de accountantscontrole (externe controle). Interne controle gaat echter verder dan de accountantscontrole, want de doelmatigheid en doeltreffendheid geven tevens de staat van de interne beheersing weer. Dat houdt in dat op basis van eventuele bevindingen bij een interne controle ook voorstellen tot verbetering van de interne beheersing aan de orde kunnen zijn.

De jaarrekening is rechtmatig als de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatig houdt in dat de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming zijn met de begroting en geldende wettelijke regelingen en gemeentelijke verordeningen.

In de notitie rechtmatigheidsverantwoording van Bado is de verantwoordingsgrens aangegeven waarboven het college de afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de donaties en de reserves. De gemeenteraad is vrij om binnen deze bandbreedte de grens te bepalen.

Ambitieniveau gemeente Stein

Het staat de gemeente vrij om naast de rechtmatigheidsverantwoording zich breder te verantwoorden. Dit past in een internationale lijn die zich ontwikkelt naar een zogenaamd in control statement (ICS). Voor de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording binnen gemeenten zijn diverse varianten mogelijk. In onderstaande afbeelding² staan de drie varianten genoemd.

² https://vng.nl/sites/default/files/2020-11/invoering-rechtmatigheidsverantwoording_20201020.pdf

Figuur 1: Drie varianten: van rechtmatigheidsverantwoording tot ICS (bron BADO notitie rechtmatigheidsverantwoording)

4. Uitvoering

Een goed ingerichte AO/IC (administratieve organisatie en interne controle) zorgt ervoor dat we in-control zijn, zowel op operationeel als op tactisch en strategisch niveau. Zo kunnen de processen in relatie worden gebracht met risico's, intern beleid en wet- en regelgeving waardoor de AO/IC tevens ondersteuning biedt op het gebied van risicomanagement.

De combinatie van AO en IC levert een bijdrage aan het inventariseren, beheersen en evalueren van (financiële) risico's en de kwaliteit van de processen. Een goede AO/IC bestaat uit:

- Het beschrijven van de processen;
- Het vastleggen van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op functie- en afdelingsniveau, ook valt hieronder de budgethouderregeling en de mandaatregeling;
- Het vastleggen van risico's en maatregelen van de IC;
- Het zorgdragen voor kwaliteitstoetsing, kwaliteitsverbetering en voortgangsbewaking;
- Het zorgdragen voor managementrapportages rondom processen, risico's en interne controle.

AO/IC is een terugkerend proces. Bovenstaande punten dienen met hun eigen frequentie uitgevoerd en up to date gemaakt te worden, en krijgen daarom een plaats in de planning en control cyclus. Een gedegen AO/IC is afgezien van de voordelen voor de organisatie, belangrijk voor de financiële verantwoording en kan daarmee direct invloed hebben op de accountantsverklaring.

4.1 Normenkader

In het kader van de rechtmatigheidscontrole wordt zowel bij de accountantscontrole als bij de interne controle gebruikt gemaakt van een normenkader. Dit kader betreft een inventarisatie van alle wet- en regelgeving. Concerncontrol stelt het controleprotocol en het normenkader op wat jaarlijks wordt aangeboden aan de Raad.

Met dit jaarlijks geactualiseerde overzicht wordt een kader aangeboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in art. 213 Gemeentewet en het met Algemene maatregel van bestuur vastgestelde Besluit accountantscontrole Gemeenten en Provincies. De wetgeving en de toepasselijke gemeentelijke regelingen worden bij de interne controle altijd geraadpleegd.

4.2 Processen

Om als gemeentelijke organisatie blijvend goede financiële resultaten te bereiken, is het noodzakelijk om al onze processen in beeld te hebben. Samenwerking tussen de verschillende afdelingen staat centraal bij het uitvoeren van taken en uitdagingen in de toekomst.

Concerncontrol is verantwoordelijk voor het inzichtelijk krijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen op het gebied van naleving van relevante wet- en regelgeving, beleidsregels en procedures.

De interne beheersingsmaatregelen dienen eventuele fouten tijdig te signaleren, zodat deze voorkomen worden of tijdig kunnen worden hersteld. Om een oordeel te kunnen geven over de diverse processen dienen onafhankelijke controle werkzaamheden uitgevoerd te worden. De volgende 20 processen worden periodiek door team AO/IC gecontroleerd:

Processen	
Inkoop en aanbestedingen	Grondexploitatie
Verwerking facturen	WPG Audit
Personeelskosten	Suwinet (vanaf 2024)

Wmo	Beheersing verbonden partijen
Jeugd	Horizontaal toezicht
Opbrengsten leges APV- en omgevingsvergunningen	Investerings
KCC Buza	Autorisaties systemen
Leerlingenvervoer	Treasury
Subsidies	Investerings
Verhuur vastgoed	Schuldhelpverlening

4.3 Rapporteren

Over de uitvoering van de interne controle wordt gerapporteerd. Deze rapportage wordt primair gericht aan de teamleiders en betrokken medewerker(s) en besproken met de teamleiders. Alle rapportages worden besproken in het managementteam (MT). Bij financiële risico's en onrechtmatigheden zal het College van B&W worden geïnformeerd.

Er wordt eerst gerapporteerd aan de teamleider en betrokken medewerker(s) van het betreffende proces. Deze krijgen de mogelijkheid om een reactie te geven op de bevindingen en de conclusie en aanbevelingen d.m.v. hoor- en wederhoor. Na afstemming kan eventueel worden geconcludeerd dat er sprake is van een onrechtmatigheid. Bij deze onrechtmatigheden moet worden geanalyseerd of er sprake is van een financiële fout.

De minimale inhoud van de rapportage per proces betreft een overzicht van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen inclusief eventuele geconstateerde fouten en uit te voeren herstelacties n.a.v. de uitgevoerde interne controle waarbij de teamleider/ proceseigenaar zijn reactie kan geven op de bevindingen en aanbevelingen.

4.4 Monitoren

Monitoren is geen doel op zich. Het doel van monitoren is om de kwaliteit van de processen te bewaken en te verbeteren en daar waar nodig op tijd bij te kunnen sturen. Monitoring is onderdeel van de Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA) van Deming. De zogeheten check fase vormt de basis voor het formuleren van aanbevelingen die vervolgens in de praktijk worden gebracht.

Alle aanbevelingen die tijdens de interne controle worden gemaakt worden vastgelegd in de rapportage. Iedere aanbeveling wordt teruggekoppeld aan de leidinggevende. In overleg met de teamleider zal vervolgens een uiterste datum worden bepaald voor het opnemen van de aanbeveling. Wanneer er financiële middelen nodig zijn voor het opnemen van de aanbeveling, zal samen met de teamleider gekeken worden of de kosten opwegen tegen het risico en of er oplossingen zijn. Team AO/IC draagt de zorg voor het monitoren van de uitvoering van de aanbevelingen.

4.5 Themaonderzoeken

Naast de reguliere werkzaamheden is er op jaarbasis ook ruimte om (in beperkte mate) themaonderzoeken toe te voegen, mocht de actualiteit daarom vragen. Met het uitvoeren van themaonderzoeken houdt IC een bepaald thema binnen de organisatie tegen het licht om zo te ontdekken waar precies de knelpunten zitten. Door het uitvoeren van deze onderzoeken wordt de

gemeentelijke organisatie gestimuleerd om de kwaliteit op deze thema's daar waar nodig verder te verbeteren.

5 Privacy en informatiebeveiliging

Als gemeente werken we met veel privacygevoelige informatie. In de eerste plaats gaat het om persoonsgegevens (bijzondere persoonsgegevens). Daarnaast verwerkt de gemeente ook persoonsgegevens van medewerkers. Met de meldplicht datalekken en bestuurlijke boetes zoals opgenomen in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet Politiegegevens (WPG) is het van belang de bescherming van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen.

6 Misbruik en oneigenlijk gebruik

Gemeentelijke regelingen kunnen gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Dit is bijvoorbeeld het geval als de verplichting om een heffing te betalen of de aanspraak op een uitkering of voorziening (en de hoogte en duur daarvan) afhankelijk is van gegevens die mensen zelf verstrekken. Daarnaast kunnen gemeentelijke medewerkers in de verleiding komen handelingen te verrichten of juist na te laten ten behoeve van persoonlijk gewin. In voorgenoemde gevallen kan sprake zijn van fraude. Het is daarom van belang via het nemen van maatregelen zoveel mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen en tijdig te ontdekken wanneer het wel voorkomt.

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van informatie betreft een bewuste misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Misbruik kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij oneigenlijk gebruik wordt feitelijk gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving. Daarmee zijn dergelijke handelingen niet onrechtmatig. Wel is sprake van het in strijd handelen met het doel en de strekking van de wet- en regelgeving. Het toetsen op misbruik en oneigenlijk gebruik is onderdeel van iedere controle.

7 Slotopmerkingen

De AO/IC-functie zal zich in de komende jaren verder blijven ontwikkelen. Wijzigingen in wet- en regelgeving en eventuele interne (organisatorische) wijzigingen die van invloed kunnen zijn op het instrumentarium of op de opzet van de interne controles en daarmee voor de inhoud van de onderzoeksplannen zullen nauwlettend worden gemonitord. Het jaarlijks actualiseren van dit plan is daarom van groot belang.

8 College van B&W

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stein heeft kennisgenomen van de inhoud van dit document op XX-XX-2023.

**Dat maakt
Stein voor mij...**